

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Janusz KOCHANOWSKI

RPO - 578039 - I/08/AB

Warszawa, dnia 12 lutego 2008 r.

Pan
Czesław Ryszka
Senator Rzeczypospolitej Polskiej

ul. Wiejska 6
00 - 902 WARSZAWA

Hieru Lowomy Janie Senatore.

W odpowiedzi na pismo z dnia 4 stycznia 2008 r., w którym porusza Pan istotną kwestię granic wolności prasy oraz odpowiedzialności za słowo, uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Zgodnie z art. 1 ust. 3 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz. U. z 2001, Nr 14, poz.147 ze zm.), podejmowane przeze mnie czynności kontrolne dotyczą działań lub zaniechań organów, organizacji i instytucji obowiązanych do przestrzegania i realizacji wolności i praw. W tym miejscu należy zauważyć, iż w myśl art. 80 Konstytucji RP, wniosek kierowany do Rzecznika jest konstytucyjnym środkiem ochrony przed naruszeniami prawa ze strony organów władzy publicznej. Poza zakresem kompetencji Rzecznika pozostają więc działania lub zaniechania osób fizycznych, czy też innych podmiotów prawa prywatnego, nawet wówczas gdy godzą one w prawa lub wolności innych osób. Co za tym idzie, jako Rzecznik Praw Obywatelskich nie dysponuję prawnymi środkami działania w przypadku naruszenia praw i wolności człowieka i obywatela przez redakcje prywatnych gazet oraz inne media.

Niemniej jednak kwestia granic wolności prasy oraz odpowiedzialności za słowo pozostaje w mojej ocenie jednym z problemów wymagających szczególnej uwagi.

o/a

Niezależność mediów z jednej strony, a ochrona dobrego imienia jednostek z drugiej, to niewątpliwie istotna kwestia, coraz częściej pojawiająca się we wszelkiego rodzaju dyskusjach i debatach publicznych. Umiejętność precyzyjnego i rzetelnego przekazywania informacji przez dziennikarza zawsze stanowiła o profesjonalnym podejściu do wykonywanego zawodu. Zdarzają się niestety przypadki, w których weryfikacja publikowanych, bądź emitowanych materiałów okazuje się niewystarczająca, co w efekcie prowadzić może do naruszenia dóbr osobistych, tak osób fizycznych, jak i osób prawnych.

Jako Rzecznik Praw Obywatelskich przywiązuję wagę do kwestii związanych z pluralizmem poglądów i wolnością słowa oraz odpowiedzialnością za słowo. Dowodem na to mogą być m.in. skierowane przeze mnie wnioski do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie konstytucyjności niektórych uregulowań prawnych w tym przedmiocie (np. zabezpieczenie powództwa w sprawach o ochronę dóbr osobistych przeciwko środkom masowego przekazu, czy też odmowa publikacji sprostowania). Ponadto, w dniach 24 - 25 maja 2007 r. zorganizowałem międzynarodową konferencję z udziałem ekspertów i praktyków w dziedzinie granic wolności mediów. Myślą przewodnią tej konferencji była „*Wolność słowa i odpowiedzialności za słowo. Rola mediów*”. Podczas debaty dyskutowano m.in. o nowych wyzwaniach, jakie stają przed środkami masowego przekazu. Szczególną uwagę zwrócono na problem dotyczący relacji pomiędzy konstytucyjną zasadą wolności prasy a odpowiedzialnością za słowo.

Wolność słowa stanowi fundament demokracji, jednak najpóźniejszy wymiar zyskuje dopiero wtedy, gdy korzystanie z niej wiąże się z odpowiedzialnością. Odpowiedzialność za słowo musi być zakorzeniona w wysokich standardach etycznych świata mediów, w dojrzałej kulturze politycznej świata polityki, w powszechnej kulturze prawnej społeczeństwa, w tym zatem, co w Polsce wciąż pozostawia wiele do życzenia. Promocja tych wartości jest zadaniem dla wszystkich sprawujących wysokie urzędy państwowe, polityków, dziennikarzy, instytucji i organów publicznych, jak również samych obywateli.

Odnosząc się natomiast do poruszonej przez Pana Senatora kwestii cofnięcia dotacji ze środków unijnych dla Wyższej Szkoły Kultury Medialnej i Społecznej w Toruniu na prowadzenie badań gcoermalnych, uprzejmie wyjaśniam, że z uzyskanych przeze mnie informacji wynika, iż Zespół ds. weryfikacji listy projektów kluczowych utworzony przy

3

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego podtrzymał decyzję o finansowaniu powyższego projektu w związku z Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko.

*Łączę z tym sprawę nauczycielską
pana K. Jaworskiego.*

Do wiadomości:

Pan Senator Ryszard Bender 4293040

Pan Senator Zdzisław Pupa 4293041

Pan Senator Kazimierz Jaworski 4293042